U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Jana Passera a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **V. T.**, zastoupený JUDr. Jakubem Hájkem, advokátem se sídlem Václavské náměstí 832/19, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 7. 2011, č. j. 49 Az 5/2011 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce – advokátovi JUDr. Jakubovi Hájkovi - **se určuje** na odměně za zastupování a náhradě hotových výdajů částka 5760 Kč, která mu bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 29. 7. 2011, č. j. 49 Az 5/2011 - 23, zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 15. 2. 2011, č. j. OAM-15/LE-BE02-BE03-2011, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný přesah vlastních zájmů stěžovatele, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typicky neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným

opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud a) nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104

s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je pak otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v tomto případě je v zájmu stěžovatele splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je však rovněž uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatel v kasační stížnosti, kterou opírá o důvody uvedené v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., především namítá, že nalezl způsob, jak na území České republiky žít i bez formálního zlegalizování takového stavu a faktický pobyt mu poskytoval stejnou ochranu jako udělení azylu. Proto necítil důvod požádat o udělení mezinárodní ochrany. Je tomu tak proto, že zde byl mimo dosah orgánů veřejné moci Ukrajiny a nemohlo mu hrozit ani potencionální pronásledování. Ministerstvo mělo z těchto důvodů pečlivě zkoumat motivaci, která ho vedla k tomu, že nepožádal dříve o udělení mezinárodní ochrany. Současně mělo obstarat takové podklady, aby mohlo při svém rozhodování vycházet ze skutečného stavu věci. V neposlední řadě vykazuje napadený rozsudek závažnou vadu spočívající v tom, že není ani dostatečně odůvodněn. Není z něj patrno, z jakých důvodů není opodstatněná jeho argumentace uplatněná v žalobě a z jakých důvodů jsou považovány jeho žalobní námitky za liché, mylné a vyvrácené. Z těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud v řadě svých judikátů uvedl obecné aspekty k posuzování zákonných podmínek pro udělení azylu a možností přezkumné činnosti správních soudů. Např. v rozsudku ze dne 26. 7. 2006, sp. zn. 7 Azs 81/2006, www.nssoud.cz., uvedl, že *„Nejvyšší správní soud vychází při svém rozhodování z toho, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp.zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je proto aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže*

i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování".

V rozsudku ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, dostupný na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud vyslovil právní názor, že „ *(...) o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového*". Při formulování svého právního názoru vycházel i z rozsudku ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 - 46, který byl publikován pod č. 18/2003 Sbírky rozhodnutí NSS, v němž uvedl: „*...cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi má o azyl požádat vždy již v první zemi, v níž má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a v níž budou garantována jeho základní práva a svobody". Stěžovatel se po vypršení krátkodobého turistického víza zdržuje nelegálně na území České republiky od 30. 6. 2004, a rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje ze dne 14. 1. 2011, č.j. KRPU-4940-22/ČJ-2011-040022-SV, mu bylo uloženo správní vyhoštění s tím, že po dobu 3 roků mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie. Žádost o udělení mezinárodní ochrany pak podal až dne 26. 1. 2011, tedy po dlouhé době od vstupu na území České republiky, a až po vydání rozhodnutí ze dne 14. 1. 2011, kterým mu bylo uděleno správní vyhoštění. Lze proto zcela opodstatněně předpokládat, že o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel požádal ve snaze legalizovat svůj pobyt v České republice a vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění. Tuto logiku ostatně sleduje i zákon o azylu ve svém ustanovení § 16 odst. 2 podle něhož „jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve, a pokud žadatel neprokáže opak*".

Ostatně stěžovatel ani v žádosti o udělení mezinárodní ochrany a v pohovoru skutkově netvrdil důvody pro udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu (manželka ho na Ukrajině vyhodila z bytu, neměl kam jít a v České republice chce pracovat). V tomto směru lze poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, dostupný na www.nssoud,cz, který vyslovil závěr, že „*skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu ... ekonomické problémy, není ... důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona)*".

Zákonné podmínky pro zamítnutí žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné (§ 16 odst. 2 zákona o azylu) byly splněny (žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána stěžovatelem po velmi dlouhé době od jeho vstupu na území České republiky, téměř okamžitě po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, ačkoliv mohl požádat kdykoliv o udělení azylu dříve, žádná objektivní okolnost mu nebránila v tom, aby o udělení mezinárodní ochrany požádal ještě v době před udělením správního vyhoštění, hlavním motivem vstupu stěžovatele do řízení o udělení mezinárodní ochrany byla snaha o odvrácení správního vyhoštění a legalizace pobytu v České republice, kde pobýval dlouhou dobu nelegálně a za použití padělaného cestovního pasu). Pokud je cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod v zemi původu, je logické, že o udělení mezinárodní ochrany požádá vždy v první zemi, v níž má reálnou příležitost tento status získat a v níž budou garantována jeho základní práva a svobody. Stejně tak je logické, že z hlediska času tak učiní

bezprostředně poté, co má k tomu příležitost. Doba od poloviny roku 2004 do 14. 1. 2011, kdy bylo stěžovateli uděleno správní vyhoštění, nesvědčí o tom, že by měl vážné úmysly požádat o udělení mezinárodní ochrany, kdyby zde nebylo rozhodnutí o jeho správním vyhoštění. V dané věci ze spisu vyplývá, že ve správním řízení nevyšlo najevo, že by se stěžovatel v zemi původu musel důvodně obávat pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má (nebyl členem žádné politické strany, nikdy nebyl trestně stíhán, se státními orgány neměl žádné problémy). Stěžovatel tedy není ani uprchlíkem a nejsou proto dány žádné podmínky pro aplikační přednost čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Z těchto důvodů je proto zcela nepřijatelné jeho tvrzení, že mu nelegální pobyt na území České republiky poskytoval stejnou ochranu jako udělení mezinárodní ochrany. Ministerstvo v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, dostupné na www.nssoud.cz) zkoumalo možnost udělení doplňkové ochrany ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu a neshledal pro takový postup žádné zákonné důvody. Při svém rozhodování vycházelo z aktuálních informací ze země původu stěžovatele, které přesvědčivým způsobem hodnotilo. Nemůže proto obstát stížní námitka, že ministerstvo obstaralo pouze důkazy svědčící ve prospěch zjevné nedůvodnosti žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany. Důvodná není ani námitka o nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, neboť krajský soud reagoval na žalobní námitky. Ostatně stěžovatel v kasační stížnosti ani neuvedl, v jakých směrech je napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na všechny stížní námitky a krajský soud při svém rozhodování postupoval v souladu s touto judikaturou. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, a proto kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát a podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Ustanovený advokát podle obsahu spisu dne 17. 10. 2011 nahlížel do spisu a poté vypracoval doplnění kasační stížnosti. Proto jeho odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů činí částku 5760 Kč [2 úkony právní služby po 2100 Kč podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. d) a písm. f) citované vyhlášky a náhrada hotových výdajů 2 x 300 Kč podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky]. Jelikož advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o částku, která odpovídá příslušné sazbě daně, jež činí 20 %, tj. o částku 960 Kč. Ustanovenému advokátovi nebyla přiznána odměna za zastupování a

náhrada hotových výdajů za úkon právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) citované vyhlášky, protože v takovém případě náleží odměna podle citovaného ustanovení pouze tehdy, pokud se po doručení usnesení soudu o ustanovení zástupcem uskutečnila první porada s klientem. V daném případě ustanovený advokát takovou poradu se stěžovatelem nedoložil, a Nejvyšší správní soud proto rozhodl na základě skutečností zřejmých ze spisu.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** žádné opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. ledna 2012

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu